

AKTSIASELTSI A.L.A.R.A. nõukogu aruanne

AS-i 2016. majandusaasta aruande kohta esitamiseks üldkoosolekule

AS A.L.A.R.A. nõukogu, koosseisus Riina Aasa, Merilin-Siret Sahku, Margus Täht ja Margus Talsi esitab 2017. a. 16. mail toimuvale üldkoosolekule kinnitamiseks AS A.L.A.R.A. 2016. majandusaasta aruande ja kasumi jaotamise ettepaneku.

AS A.L.A.R.A. põhitegevuseks on Paldiski endise tuumaobjekti ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamine ja saastusest puhastamine, radioaktiivsete jäätmete käitlemise alaste projektide väljatöötamine ja rakendamine ning Eestis tekkivate radioaktiivsete jäätmete käitlemine ja ladustamine.

Paldiski endise tuumaobjekti ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamise, omanikuta kiirgusallikate ohutustamiseks valmisoleku ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise teenuste teostamiseks on riigieelarves ettenähtud toetus, kusjuures 2016 aastal oli toetus riigieelarvest 468 000 eurot.

Ülejäänud tulu saadi peamiselt teistes ettevõtetes, tervishoiu- ja teadusasutustes tekkivate radioaktiivsete jäätmete ja omanikuta radioaktiivsete jäätmete käitlemise ja ladustamise eest kokku 31 670 eurot.

AS A.L.A.R.A. omab kiirgustegevuslube, mille alusel on tal Eestis ainuõigus kiirgustegevuseks Paldiski endisel tuumaobjektil ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidlas.

AS A.L.A.R.A. kõik aktsiad kuuluvad riigile, aktsiaselts on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas.

2016. aastal olulisemateks töödeks olid:

1. Paldiski endise tuumaobjekti ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamine, sh. nende kiirgusohutuse ning turvalisuse tagamine.

2. Radioaktiivselt saastatud rajatiste desaktiveerimis-, demontaaži- jms. tööde teostamine Paldiski ja Tammiku objektidel:

2.1. Radioaktiivsete jäätmete käitlemine. Eesmärgiga ladustatavate radioaktiivsete jäätmete mahtu vähendada teostati varasemate Paldiski objekti radioaktiivsete jäätmete käitlemise projektide täitmisel kogutud jäätmete täiendavad kiirgusuuringud ja saastusest puhastamine mahus 13 tonni. Käideldud on ka teistelt asutustelt vastu võetud radioaktiivseid jäätmeid. 2016. aastal võeti radioaktiivseid jäätmeid vastu kaheksalt asutuselt (peamiselt tööstusettevõtetes, tervishoiu- ja teadusasutused). Nendeks jäätmeteks olid kinnised kiirgusallikad, radioaktiivset ainet sisaldavad suitsuandurid, radioaktiivselt saastunud vanametall ja pinnas ning kasutamata tuumakütus.

Eelpool nimetatud inimese tervisele ja ümbritsevale keskkonnale ohtlikud ning seetõttu käitlemist vajanud jäätmed on käitlustööde tulemusena ohutustatud.

2.2. Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla likvideerimine. Jätkus Tammiku hoidlast aastatel 2009 kuni 2011 toodud eelsorteeritud jäätmete käitlemine ja ladustamine. Jätkati hoidla dekomisjoneerimistöödega (saastusest puhastamise ja lammutamisega).

3. Omanikuta kiirgusallikate ohutustamine ja selleks vajaliku valmisoleku tagamine. Omanikuta kiirgusallikate ohutustamise tagamiseks on alates 02.08.2010. a. AS-s loodud 13/7 (13 tundi päevas, 7 päeva nädalas) valmisolek siseriiklikuks kiirgushädaolukorrale reageerimiseks, mille on põhjustanud omanikuta kiirgusallikas. Omanikuta kiirgusallikate ohutustamiseks loodud 13/7 valmisolek tähendab kiirgustöötajate operatiivset valmisolekut allikate transpordiks, käitlemiseks ja ladustamiseks Paldiski radioaktiivsete jäätmete vahehoidlas. Valmisolek hõlmab igapäevaselt ajavahemikku 8.00 – 21.00, millal vähemalt üks AS-i esindav kiirgustöötaja on kättesaadav mobiiltelefoni teel päästeasutusele vms. organisatsioonile (Keskkonnaamet, Keskkonnainspeksioon, Politsei- ja Piirivalveamet jne.), kes on omanikuta kiirgusallika avastanud. Kokku ohustati 6 kiirgusallikat.

4. Radioaktiivsete jäätmete vabastamiseks vajalike protseduuride väljatöötamine. Alustati ettevalmistavate tegevustega, so jäätmete aktiivsuste mõõtmistega selgitamiseks välja, milliseid jäätmeid oleks võimalik tulevikus vabastada vähendamaks ladustatavate jäätmete mahtusid ja sellega kaasnevat ladustamise kulusid.

5. Paldiski objektil asuva kiirgusseiresüsteemi amortiseerunud seade asendati uue seadmega.

Eesti teistelt ettevõtelt, tervishoiu- ja teadusasutustelt radioaktiivsete jäätmete vastuvõtmise ja vaheladustamise eest laekus 2016. aastal 9 742 eurot ning jäätmete transpordi eest 978 eurot.

Omanikuta kiirgusallikate transpordi, vastuvõtmise, käitlemise ja vaheladustamise eest laekus 2016. aastal 11 716 eurot.

Investeeringud.

2016. aasta investeeringuna soetati keskkonnamõõteriistad summas 974,4 eurot.

Majandustulemustest

2016. aasta eelarves planeeriti kahjumiks 49 728 eurot. Majandusaasta lõppes 16 379 euro suuruse kahjumiga. Kokkuhoid tulenes korraldatud hangetest, mille tulemusel saadi sisseostetavad asjad ja teenused planeeritust odavamalt ning projektidele kavandatud vahendite planeeritust väiksemas kasutamises. Kahjum kaetakse eelmiste perioodide jaotamata kasumi arvelt, mis on piisav kahjumi katteks.

Nõukogu on heaks kiitnud 2016. majandusaasta aruande, kinnitanud äriühingu 2017. aasta eelarve ja osalenud teiste äriühingut puudutavate küsimuste lahendamisel, mida kajastavad nõukogu koosolekute protokollid.

2016. aastal toimus seitse nõukogu koosolekut.

Perioodil 01.01.2016-31.12.2016 juhtis äriühingu tegevust nõukogu koosseisus:

Esimees Riina Aasa

Liikmed: Merilin-Siret Sahku, Margus Täht, Margus Talsi.

Äriühingu igapäevast majandustegevust juhtis perioodil 01.01.2016 kuni 31.12.2016 juhataja Joel Valge. 2016. aastal oli äriühingu töötajate arv 11.

Juhataja Joel Valge tasu 2016. aastal oli 37 500 eurot.

Nõukogu liikmete tasud kokku 2016. aastal olid 9 932 eurot, nõukogus on neli liiget. Nõukogu hindab juhataja tegevuse väga heaks.

2016. aasta eelarve ja tegevuskava on täidetud.

Eraldi väärrib märkimist:

1. hea koostöö USA Energeetikaministeeriumi turvasüsteemide programmi“ Global Threat Reduction Initiative“ esindajatega, mille tulemusena eraldati AS-le A.L.A.R.A. toetust summas 150 430 USD Paldiski objekti turvalisuse tõstmiseks. Nimetatud summa eest paigaldas AS G4S Eesti 2016. aastal Paldiski objektile täiendavad valveseadmed ja rekonstrueeris objekti sissepääsud. USA Energeetikaministeerium eraldas vahendid ka seadmete hoolduse eest tasumiseks kolmeks aastaks ja tagab seadmete lisagarantii nimetatud perioodil.
2. hea koostöö Rahvusvaheline Aatomienergia Agentuuriga, mille tulemusena otsustati 2016. aastal anda AS-le A.L.A.R.A. toetust summas 243 000 eurot ioniseeriva kiirguse mõõteseadmete kalibreerimiskeskuse rajamiseks.

AS A.L.A.R.A. eelmiste perioodide jaotamata kasum seisuga 31.12.2016 on 436 060 eurot.

Nõukogu toetab juhatuse ettepanekut kinnitada 2016. aasta kahjum –16 379 eurot ja jätta vaba omakapital summas 419 681 eurot jaotamata.

Võimaliku hädaolukorra likvideerimiseks on vajalik reserv, mis oleks vajalik võimaliku kiirgushädaolukorra lahendamiseks¹ Paldiski endisel tuumaobjektil ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidlas, seoses AS-i (kiirgus)tegevusega, mille maksumus eksperthinnangu alusel sõltuvalt hädaolukorra spetsiifikast võib ulatuda kuni 1,7 miljoni euroni. Võimaliku saastuse leviku kiireks piiramiseks on reeglina vajalikud kohesed meetmed, mis võivad eeldada ka koheseid kulusid materjalide, seadmete vms. soetamiseks. Omamata reservi vähemalt 400 000 eurot ei pruugi AS suuta vajalikul määral hädaolukorda likvideerida.

AS-l on kiirgustegevusload Paldiski endise tuumaobjekti saastusest puhastamiseks ja radioaktiivsete jäätmete vaheladustamiseks ning Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla ohutustamiseks. Mõlemal objektil toimub kiirgusseaduse paragrahvi 34 lõike 2 mõistes suure ohuga kiirgustegevus.

Plaanid 2017. aastaks

2017. aastal on AS-l plaanis teostada järgmised olulisemad tööd, mis on vajalikud Paldiski ja Tammiku objektide haldamiseks ning projektide täitmiseks:

1. Paldiski endise tuumaobjekti haldamine ja selle ohutuse ning turvalisuse tagamine, mis hõlmab endas ka objekti kiirgusseiresüsteemide arendamist.

Kiirgusseaduse paragrahv 32 lõige 14 kohustab kiirgustegevusloa omanikku leevendama hädaolukorra (seaduses nimetatud „avariikiirituse olukorra“) tagajärgi.¹

2. Paldiski objekti radioaktiivsete jäätmete käitlemise alaste varasemate projektide täitmisel kogutud jäätmete täiendavad kiirgusuuringud ja saastusest puhastamine ning teistelt asutustelt vastu võetud radioaktiivsete jäätmete käitlemine.
3. Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamine ja selle ohutuse ning turvalisuse tagamine.
4. Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla likvideerimine – hoidla pindade nõuetekohane (vastavuses kehtivate Eesti Vabariigi õigusaktidega ja rahvusvaheliselt aktsepteeritud ohutusstandarditega ning lähtudes radioaktiivsete jäätmete käitlemise headest tavadest) saastusest puhastamine, tekkinud radioaktiivsete jäätmete transport, käitlemine ja ladustamine Paldiski objektis asuvas radioaktiivsete jäätmete vahehoidlas.
5. Paldiski endise tuumaobjekti kahe reaktorisektsiooni likvideerimiseks ja radioaktiivsete jäätmete lõpphoidla rajamiseks keskkonnamõju hindamiste ettevalmistamine.
6. Radioaktiivsete jäätmete vabastamiseks vajalike protseduuride väljatöötamine
7. Keskkonna kiirgusseire läbiviimine Paldiski objektis ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidlas. Vajadusel seiretulemustest lähtuvalt meetmekavade koostamine ja rakendamine.
8. Omanikuta kiirgusallikate ohutustamine ja selleks valmisoleku tagamine.
9. Ioniseeriva kiirguse mõõteseadmete kalibreerimiskeskuse rajamine.

Ülalnimetatud tööde teostamiseks on äriühingule 2017. a riigieelarvest eraldatud 468 000 eurot. Lisaks kasutatakse äriühingu müügi- ja finantstulu vahendeid summas 40 860 eurot ja eelmiste perioodide jaotamata kasumi vahendeid summas 64 464 eurot.

2017. aasta investeeringuna on kavas ioniseeriva kiirguse mõõteseadmete kalibreerimiskeskuse rajamiseks keskuse ruumide ümberehitamine summas 39 930 eurot ja kiirgusmõõteriista abiseadmete soetamine summas 5 000 eurot.

Põhjendus riigi osaluse säilitamise vajaduse kohta:

- AS A.L.A.R.A. põhiülesandeks on kahe minevikupärandina riigi vastutusse antud spetsiifilise objekti – Paldiski endise tuumaobjekti ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamine ning ohutustamine;
  - radioaktiivsete jäätmete vastuvõtmine käitlemiseks teistelt asutustelt ja ettevõtetelt, mis vastab rahvusvahelistele ja Euroopa Liidu radioaktiivsete jäätmete käitlemise ning vaheladustamise nõuetele. Ettevõtetulu teistelt ettevõtetelt radioaktiivsete jäätmete vastuvõtmise teenuse eest on kaduvväike võrreldes kulutustega, mis on vajalikud desaktiveerimise ja demontaažitööde teostamiseks Paldiski ja Tammiku objektidel.
- AS A.L.A.R.A. on ainuke tööstuses, tervishoiu- ja teadusasutustes tekkivate radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks kiirgustegevusluba omav ettevõtte Eestis. AS omab ainsana piisavat oskusteavet omanikuta kiirgusallikate ohutustamisel.

Riina Aasa

Merilin-Siret Sahku

(allkirjastatud digitaalselt)

Margus Täht

(allkirjastatud digitaalselt)

(allkirjastatud digitaalselt)

Margus Talsi

(allkirjastatud digitaalselt)